

[Hans Hedtoft.]

tyske folks ønske om et forenet Tyskland må imødekommes gennem virkeligt frie valg i hele Tyskland.

7. Stormagternes løfte om at gengive Østrig dets selvstændighed bør nu endeligt indfries.

8. Når de mest brændende stridsspørgsmål mellem stormagterne er blevet løst, er der også dermed skabt forudsætninger for den almindelige nedrustning, som folkene længes efter. Som et skridt på vejen bør regeringerne enes om, at ingen stat må have mere end 1 pct. af landets befolkning under våben og ikke udstrække uddannelsestiden udover 2 år.

9. Frygten for atombomben kan kun fjernes ved, at alle stormagter oprigtigt bestræber sig for at løse problemet om en international kontrol med atomenergien. Når en sådan kontrol er gennemført, skal alle lagre af atombomber ødelægges, og fremstillingen af nye bomber forbydes. Sådanne løsninger må også gennemføres med hensyn til andre farlige ødelæggelsesvåben.

10: det er en væsentlig forudsætning for fred og gode mellemfolkelige forbindelser, at folkene får mulighed for at lære hverandre at kende, og at alle hindringer for frie forbindelser mellem folkene fjernes. I en fri og åben verden må demokratiet sikres gennem frie valg, gennem ytrings-, forsamlings- og pressefrihed samt gennem forskningsfrihed.

De 10 punkter, vi her har nævnt, er den linie, det danske socialdemokrati står på med hensyn til aktuelle udenrigspolitiske problemer. De synspunkter, der kommer til udtryk gennem disse 10 punkter, deles og dækkes af det norske og det svenske socialdemokrati og hele den nordiske arbejderbevægelse. Det er de 10 punkter, som vi gennem det såkaldte arbejdernes nordiske fredsmanifest for længere tid siden har givet udtryk for som vor mening.

Vi bør efter vor opfattelse se vore egne udenrigspolitiske problemer i forbindelse både med det, vi har oplevet, og det, vi oplever i dag. Vi må erkende, at vi kan ikke leve isoleret. Det, der sker ude i verden, er eller kan på længere sigt simpelt hen blive livsafgørende for os.

Da Hitlers tropper rykkede ind i Danmark den 9. april 1940, erfarede vi alle sammen, at det er *ikke* det enkelte lands eller folks ønske, der er afgørende for dets inddragen eller ikke-inddragen i en stormagtskonflikt. Et folk og dets rege-

ring kan nok så inderligt og ærligt *ønske* freden og ønske at blive holdt udenfor stormagternes opgør; det kan føre en udenrigspolitik, der er meget imødekommende overfor den nærmestliggende og frygtede stormagt, ja, det kan, som vi gjorde det, afslutte højtidelige ikke-angrebspagter med den — det hjælper alt sammen ingenting. Vi så det den 9. april 1940. *Mod* vort inderligste ønske, *på trods af* ikke-angrebspagten blev Danmark besat og dermed gjort til krigsområde.

Vi bør i dag huske denne lære. At tale om dansk neutralitetspolitik i dag og undlade at tage stilling til de bitre erfaringer, vi har gjort een gang, er ikke at vejlede, men at *vildlede* vort folk.

Uanset alle neutralitetserklæringer, uanset om et neutralt land er stærkt eller mindre stærkt bevæbnet, er risikoen for dets inddragelse i en stormagtskonflikt meget stor. Alle fredselskende lande og ikke mindst alle små lande er derfor livsinteresseret i, at der udbygges en så stærk international organisation som muligt, og de er interesseret i at gøre den så handlekraftig som muligt.

Hvorledes skal vi i denne urofyldte og risikoprægede verden sikre vor selvstændighed og vor demokratiske kultur? Isolation, nordisk samarbejde eller Atlantpakt — disse spørgsmål måtte vi tage stilling til. Vi gjorde i 1948—49, da problemerne aktualiseredes, en indsats for at søge det skandinaviske forsvarsforbund gennemført. Hvorfor vi fra socialdemokratisk side havde dette ønske, og hvorfor det ikke lykkedes at realisere det, har så ofte været fremhævet. Jeg ønsker her blot påny at fremhæve, at vi fra vor side ikke lod noget uforsøgt for at bringe sagen frelst i havn. Vi søgte at mægle mellem svensk og norsk opfattelse, og vi søgte at vække forståelse hos vestmagterne for værdien af et fritstående forsvarsforbund mellem de tre demokratiske skandinaviske lande, således at det kunne påregne at få den fornødne udrustning fra dem. Det sidste være sagt med adresse til en radikal skribent, som forleden ydede sit besynderlige bidrag til denne diskussion ved at fortælle, at vi, det vil sige den socialdemokratiske regering, i 1949 syntes mere opsat på „for enhver pris“ at komme med i alliancen end at klargøre, hvor udsat vor stilling er. Nuvel, det skandinaviske forsøg mislykkedes. Efter min mening betød det det største nederlag for den nordiske tanke i vor generation. Jeg vil gerne udtale det håb, at dette nederlag ikke må blive uopretteligt.